

E-nauczanie w uczelni warunki konieczne

Wojciech Zieliński
Marcin Dąbrowski
Jerzy Mischke

VU^{'07}

E-nauczanie jako innowacja edukacyjna, społeczna i technologiczna

Cel wystąpienia:

Przedstawianie stanowiska autorów wobec warunków wprowadzenia e-nauczania do studiów wyższych.

Prezentacja jest podsumowaniem prac prowadzonych w ramach Stowarzyszenia E-learningu Akademickiego (www.sea.edu.pl) nad propozycją rozporządzenia o warunkach, jakie muszą być spełnione, aby studia mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Pełny tekst propozycji SEA – „E-mentor” 2/2007

Autorzy

- Marcin Dąbrowski – dyrektor Centrum Rozwoju Edukacji Niestacjonarnej SGH, dyrektor Fundacji Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych, prezes SEA
- Jerzy Mischke – dyrektor Ośrodka Nowych Technologii Edukacyjnych WSG w Bydgoszczy, pierwszy dyrektor Ośrodka Edukacji Niestacjonarnej AGH, przewodniczący Rady Programowej SEA, współwydawca Jagiellońskiego Kompedium E-edukacji
- Wojciech Zieliński – z-ca kanclerza ds. informatyzacji WSHE w Łodzi, współtwórca Polskiego Uniwersytetu Wirtualnego, kierował projektem studiów przez Internet w WSHE w Łodzi

3

Co mówi prawo?

Ustawa „Prawo o szkolnictwie wyższym” art. 164.

3. Zajęcia dydaktyczne na studiach **mogą być prowadzone także** z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.
4. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, **warunki, jakie muszą być spełnione**, aby mogły być prowadzone zajęcia dydaktyczne, o których mowa w ust. 3, uwzględniając zapewnienie przez uczelnię odpowiedniej **dostępności dla studentów zajęć** prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz **właściwej proporcji czasu tych zajęć**, odpowiednio na studiach stacjonarnych oraz na studiach niestacjonarnych, do całkowitego czasu zajęć na studiach.

4

Punkt widzenia ustawodawcy

- E-nauczanie „inne” („gorsze”?) od pozostałych form kształcenia.
- Internet i komputer mniej dostępne dla studentów niż sala wykładowa.
- Trzeba wejść w obszar autonomii uczelni, po to by:
 - wprowadzić specjalne warunki dla jednego rodzaju zajęć (e-nauczania),
 - określić limit dla tych zajęć („właściwa proporcja” czytaj: „nie więcej niż”).

5

Nasz punkt widzenia

- Wykorzystanie technologii informacyjnych **coraz powszechniejsze**, czego wynikiem jest rozwój e-nauczania.
- E-nauczanie **jedną z form kształcenia** – uczenia się, nauczania, sprawdzania wiedzy i umiejętności.
- E-nauczanie formą **równoprawną** z innymi wzbogacającą paletę środków dydaktycznych dostępnych dla uczelni oraz rozwiązań organizacji kształcenia dostępnych dla uczelni.
- E-nauczanie daje określoną **wartość** studentom.

6

Co chcemy osiągnąć?

Chcemy sformułować minimalne, konieczne warunki zastąpienia zajęć w uczelni zajęcia zdalnymi realizowanymi w formie e-nauczania, które:

- będą respektowały autonomię uczelni,
- pozwolą na wdrażanie różnych form e-nauczania,
- będą weryfikowalne,
- pozwolą odejść od „właściwej proporcji”.

Tylko takie warunki powinny znaleźć się w prawnej regulacji, o ile taka ma powstać.

7

Czego nie chcemy osiągnąć?

- Nie chcemy formułować szczegółowych warunków prowadzenia e-nauczania w uczelni z powodu zróżnicowania: uczelni, studiów, form e-nauczania oraz odbiorców oferty dydaktycznej.
- Nie chcemy formułować kryteriów jakości e-nauczania (warunki wystarczające), gdyż jakość w szkolnictwie wyższym jest różnie definiowana, a jej badanie i ocena jest domeną organizacji akredytujących i certyfikujących (jeden z obszarów działania SEA).

Tego typu warunki nie powinny być przedmiotem prawnej regulacji.

8

Idea

Obecność **procesu dydaktycznego** charakterystycznego dla edukacji na poziomie wyższym jest podstawowym warunkiem koniecznym zastąpienia w całości lub w części **zajęć z przedmiotu** realizowanych w uczelni e-nauczaniem.

„Zajęcia dydaktyczne [prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość] podlegają zasadom tradycyjnie przyjętym w kształceniu wyższym i mają na celu osiągnięcie założonych w programie studiów celów kształcenia.”
(cytat z projektu rozporządzenia opracowanego przez SEA)

9

Pytania

- Jakie są cechy procesu dydaktycznego charakterystycznego dla edukacji na poziomie wyższym?
- Jakie warunki muszą być spełnione, aby taki proces mógł się odbywać za pośrednictwem środków technicznych wykorzystujących technologie informacyjne?

10

Charakterystyka procesu

- Studiowanie to przede wszystkim **uczenie się**.
- Nauczanie (zajęcia) na studiach jest prowadzone przez **nauczycieli akademickich o odpowiednich kwalifikacjach**, którzy:
 - **stymulują** proces uczenia się i kierują nim,
 - **stosują metody dydaktyczne** odpowiednie do przedmiotu,
 - **wskazują** studentom źródła wiedzy.
- Efekty uczenia się studentów są systematycznie **sprawdzone i oceniane przez nauczycieli akademickich**.

11

Podstawowe warunki realizacji

- Zaplanowanie i zorganizowanie procesu dydaktycznego o podanych cechach, w którym zastosowanie środków technicznych pozwoli w całości lub w części odejść od organizowania zajęć wymagających jednoczesnej obecności ich uczestników w określonym miejscu.
- Przygotowanie nauczycieli - metodyczne, techniczne do udziału w tym procesie.
- Dysponowanie niezbędnymi do realizacji procesu środkami technicznymi (wirtualne środowisko nauki).
- Zapewnienie materiałów dydaktycznych – dostosowanych do procesu i opracowanych zgodnie z dobrymi praktykami.

12

Pozostałe warunki realizacji

- Przygotowanie studentów do odbywania zajęć w formie e-nauczania.
- Zapewnienie studentom opieki dydaktycznej.
- Pomoc techniczna dla studentów.
- Prowadzenie egzaminów i zaliczeń, tak aby była zapewniona:
 - jednoznaczna identyfikacja zdającego,
 - możliwość weryfikacji samodzielności pracy.

13

Właściwa proporcja

- Odnoszona do treści studiów, a nie do sumarycznej liczby godzin na studiach.
- Uzależniona od:
 - specyfiki studiów (poziom, kierunek, forma),
 - wybranej formy e-nauczania,
 - profilu socjologicznego odbiorcy studiów,
 - misji uczelni.
- Pozostawiona do autonomicznej decyzji uczelni.

14

Cechy propozycji - przedmiot

- Uwydatnia specyfikę e-learningu w szkolnictwie wyższym, który jest inny niż na przykład e-learning w biznesie.
- Pozwala wdrażać zróżnicowane formy e-nauczania ze względu na rolę nauczyciela, metody dydaktyczne, rozwiązania techniczne, inne.
- Pozwala na weryfikację:
 - występowania i cech procesu dydaktycznego,
 - praktycznych warunków jego realizacji.

15

Cechy propozycji - studia

- Respektuje autonomię uczelni w zakresie sposobu realizacji studiów i prowadzenia zajęć dydaktycznych.
- Pozwala uczelniom różnicować ofertę dydaktyczną (studia) i dostosowywać ją do różnych grup odbiorców.
- Pozwala na weryfikację i ocenę
 - czy dla przyjętej koncepcji studiów proporcja treści realizowanych zdalnie do pozostałych prowadzi do realizacji celów kształcenia (tak/nie),
 - jakości studiów (lepsza/gorsza).

16

Podsumowanie

Zaprezentowane podejście:

- jest zgodne z obecnymi trendami w zakresie zapewnienia jakości kształcenia, które koncentrują się na rezultatach i procesie dochodzenia do nich,
- pozwala w pełni wykorzystać podstawową wartość e-nauczania, jaką jest zwiększenie dostępności studiów,
- umożliwia tworzenie zróżnicowanych ofert edukacyjnych dostosowanych do różnych grup odbiorców.

17

Pytania?